

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

ENGELLİ KADIN DERNEĞİ

Engelli Kadın Kimdir? Saha Araştırması Hakkında Bilgi

1. Araştırma Hakkında

Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle BM Kadın Birimi Türkiye Ofisi tarafından uygulanan ve kısa adı "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Güçlü Sivil Alan" olan proje kapsamında, UN Women Engelli Kadın Derneği ile işbirliği yapmaktadır. Bu işbirliği uyarınca, Engelli Kadın Derneği (ENG-KAD), "Engelli Kadın Kimdir?" başlıklı bir araştırma yürütmektedir. Araştırma, eğitim, istihdam, sağlık, şiddet, toplumsal katılım ve hizmetlere erişimde güncel durumu anlamayı hedeflemektedir ve temelde engelli kadın özelindeki ayrıştırılmış veri eksikliğini gidermeyi amaçlamaktadır. Böylece engelli kadınların eğitim, istihdam, sağlık, şiddet, toplumsal katılım ve hizmetlere erişim alanlarında yaşadıkları güncel sorunları görünür hale getirebilmek ve kanıta dayalı politikalara zemin hazırlamak hedeflenmektedir.

Bu ana amaç doğrultusunda, 17-19 Mart 2023 tarihlerinde Ankara'da bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştaya, bağımsız olarak ve pek çok farklı sivil toplum örgütünü temsil eden 40 engelli kadın, engelli yakını ve engelli aktivisti katılmıştır. Üç gün süren çalıştayda, her katılımcı, eğitim, istihdam, sağlık, şiddet, toplumsal katılım ve hizmetlere erişim alanlarında yürütülen küçük grup tartışmalarına katılmıştır. Her tematik alanın tartışması iki kolaylaştırıcı tarafından yürütülmüş, kayıt altına alınmış ve raporlaştırılmıştır. Her küçük grup en fazla 7 katılımcıdan oluşmuştur. Katılımcılar farklı kombinasyonlar halinde tartışmalara dahil olmuştur. Dolayısıyla eğitim, istihdam, sağlık, şiddet, toplumsal katılım ve hizmetlere erişim alanındaki grup çalışmaları, sabit kalan kolaylaştırıcılar ve değişen katılımcılarla çalıştay boyunca altışar defa gerçekleştirilmiştir. Her oturum yaklaşık 90 dakika sürmüştür.

Birinci çalıştayın raporunun hazırlanmasından sonra, 8 Nisan 2023 tarihinde veri toplama formunun hazırlanması amacıyla bir gün süren ikinci çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayda, eğitim, istihdam, sağlık, şiddet, toplumsal katılım, hizmetlere erişim ve demografik soruların hazırlanması için 14 uzman ve 7 kolaylaştırıcı görev almıştır. Katılımcılar birinci çalıştayın raporunu ve kendi bilgi ve deneyimlerini harmanlayarak veri toplama formuna temel olabilecek sorular hazırlamışlardır. Her konu başliğı için iki uzman ve ilk çalıştayda da görev almış bir

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

kolaylaştırıcı günün büyük kısmında sorumlu oldukları konu başlığına ilişkin engellilik ve cinsiyet keşişimini ne çıkaran sorular ortaya koymuşlardır. Günün geri kalanında proje ekibinin de katılımıyla büyük grup tartişması yürütülmüş ve hazırlanan sorulara geribildirim verilmiştir. Proje koordinatörü alıştay sonrasında geribildirimler işığında eklemeleri yapmıştır.

Sonuç olarak demografik bilgileri ve sözü edilen altı tematik alana ilişkin verileri toplamak için hazırlanacak veri toplama formuna temel oluşturacak pek çok soru işbirlikçi bir şekilde ortaya konmuştur.

2. Sözleşme Hedefleri

Yükleniciden talep edilen hizmet kapsamında “Engelli Kadın Kimdir?” araştırmasının nicel veri toplama aşamasının tasarlanması, yürütülmesi, araştırma çıktılarının sunulması ve raporlaştırılması yer almaktadır.

Bu kapsamda yükleniciden aşağıdaki faaliyetleri hayata geçirmesi beklenmektedir.

2.1.Engelli Kadın Kimdir? Araştırmasının nicel kısmının tasarlanması, hazırlıkların yapılması:

- Yüklenici firma tarafından ilk üç hafta içerisinde araştırma tasarımının tamamlanması gerekmektedir. Araştırmada kullanılacak sorular ENG-KAD ve yüklenici firma tarafından, alıştay ıktıları da dikkate alınarak ortaklaşa hazırlanacaktır.
- Bu araştırma kapsamında engellilik, BM Engelli Hakları Sözleşmesi kapsamında ele alınmaktadır. Hak temelli bir bakış açısı benimsenmesi proje için hayati bir önem arz etmektedir. Ayrıca BM Engelli Hakları Sözleşmesi, 5378 sayılı kanun gibi engellilik çalışmalarına temel oluşturan sözleşme ve kanunların yüklenici tarafından dikkate alınması gerekmektedir.
- Engelli kadınlar, keşişen diğer kimlikleriyle de bağlantılı olarak oldukça heterojen bir gruptur. Araştırmanın evrenini Türkiye’de yaşayan ve Türkçe konuşabilen tüm engelli kadınlar oluşturmaktadır. Yüklenici rneklem seçiminde farklı coğrafi bölgelerin, gelir düzeylerinin, eğitim durumlarının ve engel gruplarının temsiliyetine zen göstermelidir. Yaşları 18’den küçük bireyler araştırma örneklemine dahil değildir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

- Sorular hazırlanırken, kendisi için soruları cevaplayan ve bakım verdiği engelli kadın için soruları cevaplayan kişiler için olmak üzere iki farklı form hazırlanmalıdır. alıştayların ıktıları sözleşme imzalandıktan sonra yüklenici firma ile paylaşılacaktır. Sorular mümkün olduğuunca sade bir dille hazırlanmalı ve kapalı uçlu sorular tercih edilmelidir. Seçeneklerin yetersiz kaldığı durumlarda kısa cevaplı sorular çok sık olmamakla birlikte kullanılabilir.
- Veri toplama formunda demografik sorular ve yukarıda bahsedilen altı tematik alandaki sorular yer almalıdır. Bazı sorular koşullu olabilir ve yalnızca belli gruplara sorulabilir. (Örneğin, alışan katılımcılara sorulacak mobbing odaklı sorular.) Form buna uygun hazırlanmalıdır ve tek başına formu dolduran engelli kadın, kendisini ilgilendirmeyen soruları görmemelidir.
- Bu aşamada veri toplayacak saha çalışanlarına ENG-KAD tarafından engelli bireylerle iletişim kurarken dikkat edilmesi gereken noktalar temelinde dört saatlik bir eğitim verilecektir. Saha araştırmacılarının, saha deneyimi, veri toplama ve veri girme gibi deneyimlerinin olması beklenmektedir. Soru formunun uygulanışı ile ilgili eğitim, ENG-KAD tarafından verilecek engellilik odaklı eğitim süresinin dışında kalacak şekilde, yüklenici tarafından sunulmalıdır ve bu eğitim ENG-KAD ve proje ekibinin katılımına açık olmalıdır.
- Soru formunun uygunluğunun sınanması için en az beş engelli katılımcı bir grup ile pilot çalışma yürütülmelidir.
- Araştırmanın hazırlık aşamasında yüklenici firma ve ENG-KAD ve proje ekibi haftada en az bir, gerekli hallerde iki toplantı yapar. Uzlaşma sağlandığında uygulama aşamasına geçilebilir.

2.2.Engelli Kadın Kimdir? Araştırmasının Yürütülmesi:

- Araştırmada, belirlenecek 1000 engelli kadın ile evrimiçi olarak veya telefon ile bire bir niceliksel saha araştırması gerçekleştirilecektir. Engelli Kadın Derneği, üyelerinin, iş birliği içerisinde olduğu sivil toplum kuruluşlarının gönüllülerinin ve ulaşabildiği diğer engelli kadınların iletişim bilgilerini araştırmaya katılabilmeleri için yüklenici firmaya aktaracaktır. Bununla birlikte Yüklenici tarafından örneklem seçimine ve katılımcılara ulaşmak için alternatif yöntemler önerilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

- Engellilik, engelli sağlık kurulu raporu ile kısıtlanmayacaktır. Yüzde 40 altında raporu olan veya herhangi bir raporu olmayan engelli kadınlar da araştırmaya dahil olabilecektir. Formu tek başlarına doldurmak isteyen engelli kadınlara fırsat sağlamak için, çevrimiçi veri toplama formu hazırlanmalıdır. Bu form görme engelliler için tamamen ve mutlak biçimde erişilebilir olmalıdır. Yüklenici firma, teknik teklif içerisinde daha önceden yaptığı bir araştırmanın formunun linkini veya örnek olarak hazırlayacağı kısa bir anketin linkini iletmelidir. İletilen bu form erişilebilirlik açısından incelenecektir.
- Engelli Kadın Derneği, veri toplayacak çalışanlara ve araştırma ekibine dört saatlik çevrimiçi engellilik odaklı bir eğitim sağlayacaktır. Bu nedenle veri toplamada çalışacak kişilerin belirlenmesi ve mümkün olduğunca sabit olması gerekmektedir. Ayrıca ENG-KAD yüklenici firmaya haftalık bir saat olacak şekilde engellilik ve erişilebilirlik odaklı danışmanlık sağlayacaktır. Saha çalışanlarında değişiklik yapılması gerektiğinde veya yeni saha çalışanları ekibe eklendiğinde, yapılan bu eğitimin alınan kaydını mutlaka izlemek ve eğitimin sonunda uygulanacak çevrimiçi değerlendirmeyi doldurmak zorundadır. Eğitimlerde başarısız olan saha çalışanlarının değiştirilmesi ENG-KAD tarafından talep edilebilir. Hiç bir saha çalışanı, söz konusu eğitimi almadan engelli kadınlardan veri toplayamaz.
- İşitme engelli katılımcılar için talep halinde Zoom veya başka bir görüntülü iletişim yöntemi kullanılmalıdır. İşaret dili tercümanı için ENG-KAD ihale bütçesinin dışında (proje bütçesinin izin verdiğince) maddi destek ve çevirmene ulaşma desteği sağlayacaktır. İşaret dili çevirmeni giderlerini yüklenici firmanın karşılaması beklenmemektedir. Yüklenici firma çalışanı, ENG-KAD tarafından finanse edilen çevirmen eşliğinde görüntülü olarak veri toplama işlemini gerçekleştirecektir.
- Engelli kadınlara ulaşmak çaba gerektiren bir çalışmadır. Engelli kadınların ve iletişim bilgilerinin listelendiği bir veri tabanı bulunmamaktadır. Bu nedenle örneklimin tam anlamıyla temsil edici olması ulaşılması zor bir hedeftir. Ancak yine de sonuçların mümkün olduğunca temsil edici olabilmesi için katılımcı seçimi konusunda titiz davranılmalıdır. Bu konuda araştırma firması gerekli önlemleri almalı ve yönlendirmeleri yapmalıdır. Veri toplama süreci boyunca aktif biçimde demografik bilgilerin özetlenip belli aralıklarla ENG-KAD ve proje ekibiyle paylaşılması gerekmektedir. Bu aralıklar her

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

25 veya 50 katılımcıda bir olabilir ya da yüklenici ile işbirliği içerisinde sözleşme öncesinde belirlenebilir.

- Toplam katılımcıların en fazla 500 tanesinin anketlerini yüklenici firma görüşmeler aracılığıyla toplamakla yükümlüdür. Kalan verilerin anketleri engelli kadınların kendilerine özel iletilen linkler aracılığıyla toplanması beklenmektedir. Yüklenici firma bu katılımcılara ulaşmada ve onlardan elde edilen verileri işlemede anketleri telefonda doldurtacağı katılımcılarla aynı sorumluluklara sahiptir.

2.3.Engelli Kadın Kimdir? Araştırmasının Çıktılarının Sunulması ve Raporlaştırılması

- Yüklenici firma, araştırmanın veri toplama formunu, ham veri setini, veri setini anlaşılır hale getiren bir kod belgesini ve araştırmanın sonuçlarını elektronik ortamda ENG-KAD'a sunmakla yükümlüdür.
- Nicel veriler önce betimleyici istatistikler ile anlaşılır halde sunulmalı, sonrasında el verdiği ölçüde ileri istatistik yöntemleriyle derinlemesine analiz edilmelidir.
- Veri seti ve kod açıklamaları MS Excel ve SPSS.sav uzantılı olarak sunulmalıdır.
- Yüklenici firma sonuçları raporlaştırmak ve derneğe sunmakla da yükümlüdür.
- Final raporuna ve kamuoyu bilgilendirme amaçlı hazırlanacak belgelere eklenmek üzere veri görsellerinin ve bu görselleri görme engelliler için betimleyen metinlerin yüklenici tarafından hazırlanması gerekmektedir.
- Yüklenici raporu Türkçe hazırlayacaktır ve MS Word belgesi halinde erişilebilir biçimde (başlıklar düzeylerine göre işaretlenmiş, şekiller betimlenmiş, metin kutusu kullanılmamış ve diğer erişilebilirlik kriterlerine dikkat edilmiş olması)teslim edecektir.
- Ayrıca nitel araştırma kapsamında yapılacak odak grup görüşmelerine temel sağlayabilecek görüşme soruları da proje ekibine sunulmalıdır. Nitel görüşmeye katılabilecek katılımcıların bu istekleri ve iletişim bilgileri de veri setinde yer almalıdır.
- Rapor en geç 31 Ekim 2023 tarihinde teslim edilmelidir.
- ENG-KAD saha çalışanlarının iletişim giderlerinden ve teknolojik donanımlarının sağlanmasından sorumlu değildir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

3. İşin Kapsamı

Araştırmanın her aşamasında Yüklenici, ENG-KAD ve araştırma yönetici ekibinin onayını almakla yükümlüdür. Veri toplama formu içeriği ENG-KAD ve Yüklenici tarafından eşgüdüm içerisinde belirlenecektir.

Saha çalışması neticesinde toplanan verilerin kontrolü, gizliliği ve güvenliği hizmet sağlayıcı araştırma kurumuna bağlı saha araştırma ekibinin sorumluluğundadır. Saha koordinatörü araştırmanın koordinasyonunu yürütecek olup ENG-KAD ve araştırma yönetici ekibine karşı sorumludur. ENG-KAD ve araştırma yönetici ekibi veri toplama sorularının değiştirilmesini isteme ve yapılan anketlerden bir kısmının yenilenmesini isteme haklarını saklı tutar.

Araştırmanın denetlenmesi için veri toplanan tüm katılımcıların iletişim bilgileri ENG-KAD ve proje ekibiNe verilecektir. Saha çalışması neticesinde toplanan verilerin kontrolü saha araştırma ekibinin sorumluluğundadır. Araştırma ekibi yapılan görüşmeleri telefon yolu ile kontrol edecektir. ENG-KAD da araştırma sırasında ve/veya sonrasında yüz yüze ziyaretlerle ve telefon ile bazı görüşmeleri kontrol edebilecektir.

4. Gereklilikler

- Araştırma için personel temini Yüklenici tarafından sağlanacaktır. Ayrıca, Yüklenici, ENG-KAD ile iletişim için bir kişiyi belirleyecektir. Araştırmanın sahasında çalışacak kişilerin seçilmesi, saha çalışması ve veri toplama formu ile ilgili eğitimi, koordinasyonu ve maliyeti yüklenici firmanın sorumluluğundadır.
- Teknik teklifle birlikte araştırmada görev yapacak uzmanların özgeçmişleri sunulmalıdır.
- Araştırma için gerekli teknik donanımı sağlamak yüklenici firmanın sorumluluğundadır.

5. Görünürlük

- Araştırma kapsamında hazırlanacak rapor ve diğer çıktılar BM ve AB görünürlük kurallarına uymalıdır. Bu konuda yönlendirme yapılacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

6. Özel Koşullar

- Yüklenici Firmanın varsa ulusal veya uluslararası kalite standartları belgeleri ve sertifikalarını sunması beklenmektedir.

7. Genel İlke ve Politikalar

- ENG-KAD satın alma süreçlerinde ayırım gözetmeme, adil rekabet, anlaşılabilir şartname, objektif kuralların kullanılması ve yeterli kayıt tutulmasını kapsayan iyi satın alma ilkelerini benimsemektedir.
- Bu kapsamda hizmet alımı yapılan kişi ve kuruluşlar aşağıdaki genel ilke ve belgeleri kabul etmiş sayılır.

7.1. Cinsel Sömürü, Cinsel İstismar ve Cinsel Tacize Karşı Önlem ve Destek

- ENG-KAD, tüm çalışanları ile olduğu gibi iş ilişkisi içinde olduğu diğer kişilere de yasaklanmış eylemlerin hepsinden uzak, güvenli bir çalışma ortamı yaratmayı amaçlamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla herhangi bir şiddet ve cinsel dokunulmazlığın ihlali durumuna karşı hoşgörü göstermeyen bir kurum kültürü oluşturmayı hedeflemekte ve bünyesinde “sıfır tolerans” politikası uygulamaktadır. Bu kapsamda ENG-KAD ile iş birliği içerisinde olan, ENG-KAD tarafından hibe verilen, hizmet alımı sağlanan ve bunlarla sınırlı olmamak kaydı ile iş ilişkisi içerisinde olan bütün üçüncü kişiler de konuya ilişkin İlkelere uymakla yükümlüdür.

7.2.Engellilik (Ana Akımlaştırma) Politikası

- Engellilik ana akımlaştırma; sonuçlarda eşitliğin sağlanması için her türden politikanın belirlenmesi ve uygulanmasında engelliliğin bir odak olarak kabul edilmesidir. Bu anlamıyla ayrımcılık yapmamakla aynı şey değildir, fiili eşitliği sağlama politikasıdır. Politika uygulamaya konulduğu alanın içirme kapasitesini artırmayı, engelli bireylerin bağımlılığını ortadan kaldırarak tam ve eşit katılımın koşullarını daha en baştan yaratmayı hedefler. Engellilik ana akımlaştırma öncelikleri/nihai hedefi belli olan, her alanda/her düzeyde programları etkileyecek bir politika ve süreçtir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

7.3.Toplumsal Cinsiyet (Ana Akımlaştırma) Politikası

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana akımlaştırılması, cinsiyet eşitliği ile diğer ekonomik, siyasal, kùltürel, vb. hedefler arasındaki bağlantıların kurulmasıyla, cinsiyet eşitliği perspektifinin her düzeyde ve aşamada haklar, sorumluluklar ve kaynaklar açısından tüm eylemlere, çalışmalara, sùrelere (planlama, programlama, politika oluşturma, uygulama, izleme, değerlendirme) yayılması, yerleştirilmesidir. Bu anlamda, herhangi bir topluluğu hedefleyen her türlü girişimin, o topluluğun farklı cinsiyet kimliklerine, cinsel yönelimlerine sahip üyelerini nasıl etkileyeceğinin, doğuracağı sonuçların belirlenmesi ve buna göre farklı ihtiyaçlarının dikkate alınmasıdır.

7.4.evre (Ana Akımlaştırma) Politikası

- ENG-KAD yürüttüğu çalışmalara çevreyi entegre ederek, küresel ve ulusal evre hedeflerine katkı vermeyi ve dolayısıyla Türkiye’deki sivil toplum örgütlerinin kullanımına yönelik bir çevresel ana akımlaştırma bilgi kaynağı ve tecrübesi de üretmeyi hedeflemektedir.
- Bu kapsamda bu iş tanımını kapsamında yer alan bütün faaliyetlerde çevreye duyarlı hareket edilmesi beklenecektir.

Yüklenici tarafından uygulama sürecinde bahsedilen ana akımlaştırma politikaları göz önünde bulundurulmalıdır. Yüklenici tarafından görevlendirilecek kişilere faaliyet öncesi bu politikalar hakkında bilgilendirme yapılması ve gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir. Ayrıca teknik teklifte söz konusu ilke ve politikalara yönelik yaklaşımın da Yüklenici tarafından açıklanması beklenmektedir. Bu ihaleye katılmakla, firmalar bu hususlara riayet etmeyi kabul etmektedir.